

Udenrigspolitisk Redegørelse 2019

(Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender)

Vi takker for Naalakkersuisuts udenrigspolitiske redegørelse 2019. Inuit Ataqatigiit anser udenrigspolitikken som vigtig for udenrigshandelen og samhandelen.

Her under en fredfyldt sommer blev vi mindet om hvor vigtigt det er at vi skal være oppe på tæerne og involvere os seriøst. Dengang da USA's præsident ville købe vores land fik vi et chock.

Ved sådanne hændelser er det yderst vigtigt at vores land kommer med en klar udmelding om at vi som folk ikke kan købes samt at vi har værdi som alle andre nationer.

Vi kan alle blive enige om, at ønsket om at købe ikke er realistisk samt at det aldrig nogensinde vil ske. Dog skal vi huske på, at stormagternes kamp om Arktis er stigende og vil være det fremadrettet. Vi skal være oppe på tæerne og følge med udviklingen. For vi ved, at vores land ligger centralt i arktis.

Hvad angår Arktis og forsvar, så er tiden kommet til at forsvarsaftalen bliver fornyet, idet vores grønlandske folks land – bliver benyttet, hvorfor vi skal kunne fremsætte krav.

Også vores behov for forsvar skal vejes med i forbindelse med amerikanernes tilstedeværelse her i landet, for ude i verden og i vores område af verden er der desværre stigende militarisering, hvorfor vi har behov for at kunne leve i tryghed. Men vi skal ikke være med til at bane vej for øget militarisering.

Den øgede kamp om Arktis viser blot vores øgede betydning i den globale verden. Vi ved at vi har et ansvar overfor resten af verden.

Vores Naalakkersuisut har sammen med den danske regering inddraget Grønland – og det grønlandske folk – ind i krigen om Arktis samt den øgede militarisering. De militære baser som vi i årevis har kæmpet for at nedbringe i antal, blev med en fingerknips omvandlet, da Naalakkersuisut og den danske regering blev enige om at øge den militære tilstedeværelse i Kangerlussuaq. Inuit Ataqatigiit kan under ingen omstændigheder acceptere, at man hen over hovedet på os inddrager det grønlandske folk i kampen om Arktis samt den øgede militarisering af Arktis. Man kan ikke tage sådanne skridt, endda uden at inddrage Inatsisartut. Vi de grønlandske folk har længe ønsket en ikke militariseret udvikling. Inuit Ataqatigiit ønsker en fortsat udvikling i Arktis samt i vores land, men det skal ikke ske gennem militarisering.

Naalakkersuisut oplyste i 2018, at amerikanerne har interesse i at investere i lufthavnsbyggerierne. Man skal glæde sig over amerikanernes tiltagende interesse i vores land, men vi skal også være opmærksomme på at amerikanerne ikke skal benytte denne lejlighed til at øge deres militære tilstedeværelse. Vi sætter pris på at vores land ikke bliver militariseret.

Naalakkersuisut er helt sikre på, at man gennem amerikanernes beslutning om repræsentation her i landet samt øgede officielle kontakter vil gavne vores interesser. Som sagt er vores land ikke til salg, men vi ønsker at være med til at understrege, at vi er parate til samarbejde og samhandel, som Naalakkersuisut udtrykte dette.

Vi har mærket klimaforandringerne konsekvenser for vores liv og erhverv her i landet. De konsekvenser som vi har mærket i vores dagligdag er, at der i takt med isens forsvinden vil medføre at omverdenen åbner for nye handelsruter gennem de arktiske farvande.

Omverdenens kommende skibsruter langs vores kyster kræver at vi tænker os grundigt om med hensyn til sikkerhedspolitikken. Forurening, overvågning af vores farvande, forsvar af fangst- og fiskepladser kræver vores fulde opmærksomhed eller allerede nu forbereder os.

De nye handelsruter, de levende ressourcer og ikke levende ressourcer i arktis har omverdenens stigende interesse. Supermagternes interesser for vores ressourcer og handel øger spændingen gennem den øgede militarisering.

Fiskerisamarbejde med andre lande er vigtig. Fælles forsvar i Arktis kan heldigvis realiseres, men vi skal sikre os, at de fiskeriaftaler vi indgår indbyrdes i Arktis bliver veludførte.

Vi har interesser i forureningsbekæmpelse i det arktiske hav samt i kampen mod mikroplast. Et bilateralt samarbejde om forebyggende indsatser mod forurening i det skrøbelige arktiske havmiljø er af største vigtighed.

Vi skal forsvare bæredygtig fangst af hvaler samt andre havpattedyr. Der er det vigtigt at kødforsyningen af folk som er vigtig for opretholdelse af levevis også forsvares.

Derfor er samarbejde med omverdenen vigtig hvad angår fiskeri og fangst i vores farvande, dette for at kunne forsvare os og for at vi kan opretholde vores fangster.

Gennemlæsning af rigets sikkerheds- og forsvarspolitik viser, at det danske udenrigsministerium og vores Departement for udenrigsområdet har haft et tæt samarbejde.

Inuit Ataqatigiit finder det vigtigt, at vi fra nu af skal samarbejde om at vi ikke blot er en del af samarbejdet for samarbejdet skyld, men at vi får kompetence for vores egne sager samt at vi bliver hørt. Øget opmærksomhed fra andre lande forpligter os til selv at melde ud hvad vi mener og hvilken retning vi ønsker at gå, ligesom hvilken indflydelse vi ønsker omverdenen. Omverdenen er opmærksomme på vores bestræbelser om selvstændighed. Derfor er det vigtigt at vi til stadighed gør opmærksom på vores ønsker om indflydelse samt ønsker over for omverdenen. Derfor er det vigtigt at vi søger øget adgang til at kunne udtrykke ønsker internationalt og at det ikke kun skal ske gennem Danmark.

Vi er positive over for at vores land øger sine repræsentationer i andre lande. Vi bemærker at repræsentationskontoret i Island, som vi har støttet tilblivelsen af, har den særlige egenskab, at den ligger uden for den danske ambassade, og dermed kan selv udvikle sig og have et mere grønlandsk præg. Vi håber at denne repræsentation vil danne skole for de kommende repræsentationer der måtte blive åbnet i andre lande, for vi har brug for at vise over for omverdenen at vi har vores egne meninger og interesser.

Vores repræsentation er med til at styrke vores politiske, kulturelle og handelsmæssige forbindelser, og det forventes at det vil være til gavn for den grønlandske økonomi.

I det arktiske samarbejde har vi bemærket, at Arctic Circle er det største forum for den internationale debat om fremtidens arktis. Det er rigtigt; Derfor skal det ikke være Naalakkersuisut alene der repræsenterer os, hvorfor man bør bane vej for en større inddragelse af Inatsisartut. Vi skal selvfølgelig være med, når omverdenen debatterer vores forhold.

Under Arctic Circle Assembly i Reykjavik arrangerede Inatsisartuts Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg en debat for første gang. Debatten var arrangeret af 'breakout-session' på vegne af udvalget, hvor udvalgets repræsentanter Aleqa Hammond, Mimi Karlsen og Pele Broberg debatterede sammen med øvrige tilhørerne. Det fyldte sal 'Norðurljós' viser hvor meget interesse der var for udvalgets arrangement.

Udvalgets formand Aleqa Hammond indledte med de ændrede sikkerhedspolitiske forhold i Arktis samt i Grønland. Den hurtig aftagende vinteris ved Grønland åbner op for nye skibruter, Rusland øger militariseringen og den arktiske befolkning glemmes ofte, også når talen falder på, at have den samme aftale som gælder for Antarktis.

Som næstformand for udvalget holdt jeg – Mimi Karlsen - en tale om den særlige grønlandske levevis. Et liv tæt på naturen og den fredfyldte liv i en region uden krige. Som udvalgets næstformand understregede jeg behovet for freden i Arktis i forbindelse med kampen mod de globale klimaforandringer, samt kravet om at det grønlandske folks bestræbelser for øget selvstyre respekteres.

Det arktiske hav

Inuit Ataqatigiit har ligeledes bemærket den øgede interesse for det arktiske hav. Det er betryggende at området nyder Naalakkersuisuts fulde opmærksomhed, for vi lever af vores ressourcer

fra havet, og har stor interesse i de eventuelle overenskomster der måtte komme ud for vore økonomiske zone. Derfor ønsker vi, at man særligt er opmærksomme på at fastholde vores lands interesser i de kommende aftaler. Man skal være opmærksomme på, at de 5 kystlande er inddragede og er en del af de nye aftaler, for dette viser hvor vigtigt det er at vores land og det øvrige rigsfællesskab kan indgå gode aftaler.

BREXIT

Brexit er blevet udskudt og det er endnu ikke sikkert om der kommer et blødt eller hårdt brexit. Storbritanniens udmeldelse af UD vil have indflydelse på Grønlands og Storbritanniens forhold. Denne vil især vise sig på uddannelses, handels samt fiskeriområdet.

I forbindelse med Brexit har Udenrigsdepartementet arbejdet hårdt for at forsvare vores lands interesser. Vi håber at Naalakkersuisut sikrer gode resultater for vores største samhandelspartner med hensyn til eksport af torsk. Storbritannien er et af de største aftagere af kogte og pillede rejer. Og vi skal stræbe efter at beholde denne marked.

Derfor er samhandelen med Storbritannien yderst vigtig som vi skal værne om. Vi skal stræbe efter at beholde de positive elementer i samhandelsaftalen. For vi har ikke råd til at miste dette.

EU

Vi kan gætte på, at arbejdet med samarbejdsaftalen med EU, som udløber til næste år i 2020 er hård.

Vi er enige i Naalakkersuisuts udtalelse om, at vi nu er på vej ind i en og spændende tid, idet de vigtigste lovgivningsmæssige rammer med EU-aftalen skal fornyes sammen med EU's nye budgetter for 2021- 2027. Derudover skal vores fællesudtalelse fra 2015 vist nok også fornyes, samt ikke mindst skal der udarbejdes en ny fiskeriaftale. Selv om det blev oplyst, at disse forhandlinger er indledt, skal vi bemærke at vi ønsker at vores fiskere også opnår tilfredsstillende resultater. Ny fiskeriaftale skal ikke indgås på bekostning af vores fiskeres kvoter og bæredygtighed i forvaltningen, for vi har alle interesse i et godt resultat. Lad os håbe at nye rammer opnås til næste år.

Inuit Ataqatigiit vil inderligt takke den utrættelige kæmper for oprindelige folks rettigheder – ICC. ICC oplyser løbende at vi er folk med de oprindelige folks rettigheder overfor omverdenen. Dette er vi glade for.

I år blev en af vores borgere medlem i FN's permanente forum for oprindelige folk, hvilket vi er glade for. Naalakkersuisut tror på, at vedkommende kan forsvare de oprindelige folks rettigheder på bedste vis, og kan bidrage positivt i dette forum.

Dette viser ICC store indsats for vores land, og man bør støtte ICC fordi det gavner os politisk. Derfor vil Inuit Ataqatigiit advare mod nedskæringer i ICC bevillinger, for vi skal værne om og støtte dem der støtter vores rettigheder og som kæmper for disse.

Jeg ønsker at benytte lejligheden til at spørge om tiden ikke er moden til at debattere de bagudstræbene udenrigspolitiske redegørelser? Vores land er blevet så betydningsfuld i den globale verden, at fokus fra omverdenen er øget markant. Lad os komme væk fra redegørelser om det der vedrører fortid og vender blikket fremad gennem handlingsplaner om vores lands samarbejde med andre.

Vores land skal fremkomme med krystalklare holdninger om brug af Arktis samt vores værdier også med hensyn til vores naboer i Arktis. Dette arbejde kan ikke udføres af de enkelte partier, derfor inviterer vi andre partier samt implicerede til at samarbejde om at øge vores udenrigspolitik.

Inuit Ataqagiit ønsker at foreslå at mindst disse inddrages:

- Kompromis om øget Grønlandsk udenrigspolitik.
- Forsvar af vores lands kompetencer.
- Sikkerheds og forsvarspolitik for vores land.
- Medtagelse af handelspolitikken i en øget udenrigspolitisk kompetence.
- Handlinger i forbindelse med globale klimaforandringer.
- Brug af Arktis.

Kongerigets Arktiske strategi fra 2011 er forældet. Derfor opfordrer vi Naalakkersuisut om at arbejde for en selvstændig udenrigspolitik. For det er sikkert at vores lands interesser ikke er de samme som Statens interesser, hvor strategier og prioriteringer kan være forskellige og vi bør derfor kræve af os selv, at vi kommer med klare handlinger selv.

Inuit Ataqatigiit mener at vi selv har ansvaret for vores udvikling som folk. Samarbejde på det udenrigspolitiske område er af stor vigtighed, ligesom vi til omverdenen må melde ud, at vi ønsker en ikke militariseret land. Vi er et land uden en hær, vi er et land der aldrig har ført krig mod et andet land. Derfor må vi altid melde ud at vi er et ikke militariseret land som ønsker at samarbejde med andre lande.

Med disse bemærkninger tager vi den udenrigspolitiske redegørelse til efterretning.